

24. kongres FIAMC – „Katolícky lekár v ére sekularizácie a technológie“¹

Manila (Filipíny), 1.- 4. októbra 2014

V dňoch 1. – 4. októbra 2014 sa v Manile, hlavnom meste Filipín, konal 24. svetový kongres katolíckych lekárov. Odborným a duchovným garantom kongresu bola Svetová federácia asociácií katolíckych lekárov (FIAMC). Bol zároveň oslavou 78. výročia založenia Zväzu katolíckych lekárov Filipín (CPGP) a jeho celonárodným výročným kongresom.

Hlavnou témou podujatia boli výzvy, ktoré dnes pre katolíckeho lekára predstavuje sekularizácia a nové bio/technológie, keďže podstatne menia tvár i život súčasnej medicíny.

Kongres sa konal v historickom hoteli „Manila“ na brehu Manilskej zátoky, za veľkej pozornosti predstaviteľov katolíckej Cirkvi Filipín, hlavného mesta Manila i celého spektra národných katolíckych inštitúcií a iniciatív. Priateľská atmosféra sa niesla v duchu srdečnej filipínskej pohostinnosti a živej farebnosti. Optimistická kulisa podujatia však nič neubrala zo závažnosti tém, ktoré sa na kongrese preberali. Poukázali názorne i konkrétne na narastajúci počet i naliehavosť problémov, s ktorými sa dnes katolícky lekár a každý kresťan pracujúci v zdravotníctve alebo v oblasti biomedicínskych vied a nových biotechnológií denne stretáva.

Ako sa konštatovalo, dnes sa od katolíckeho zdravotníka vyžaduje oveľa viac, ako len zvládnutie medicínskej techniky a technológií v poskytovanej zdravotnej starostlivosti. Musí ísť o ozajstné nasadenie celého človeka v službe pacientovi, blížnemu. Jednotlivcovi, rodine, spoločstvu – až po globálnu úroveň a praktický ohľad na dobro budúcich generácií.

Zvlášť sa však dnes katolícky zdravotník musí venovať tomu pacientovi, ktorý je – dnes viac ako v minulosti – opustený, zraniteľný, zneužívaný, vytláčaný na okraj spoločnosti, klamaný, prenasledovaný a rôznym spôsobom znevýhodnený. Toto sa deje osobitne v dôsledku narastajúcej chudoby, sociálnej nespravodlivosti a vykorisťovania, ktoré sú až príliš často spojené s chybným a pokryteckým nastavením i „správaním“ zdravotníckych systémov – a osôb, či organizácií majúcich vplyv na ich riadenie a financovanie.

Zdravotnícke systémy sú dnes nezriedka zamerané skôr na bezohľadné obohacovanie sa vplyvných záujmových skupín než na službu pre spoločné dobro. Navyše sú často sužované korupciou, nezmyselným plytvaním a všeobecným nedostatkom zdrojov. K tomu pristupujú aj závažné zdravotné a humanitárne katastrofy, ktoré postihujú mnohé oblasti dnešného sveta (Afrika, Sýria, Irak, Palestína), či závažná hrozba nových epidémií (napr. ebola). V otváracom referáte kongresu na tieto výzvy veľmi otvorene delegátov upozornil manilský kardinál Oswald Gracias (jeden z najbližších poradcov súčasného pápeža). Priniesol účastníkom kongresu „pozdrav, úsmev a objatie“ sv. otca Františka.

Úspešné pôsobenie kresťana v dnešnom, prevažne sekularizovanom zdravotníctve je nevyhnutné založiť na zdravých koreňoch dobrého duchovného života. Predovšetkým na živej osobnej modlitbe, pozornom čítaní svätého Písma a formovaní citlivého a správneho svedomia.

Formácii katolíckeho lekára, ktorá má poctivo odpovedať na konkrétne problémy dneška – a má byť celoživotná; medicínskemu vzdelávaniu – osobitne dynamizujúcemu spojeniu

---

¹ Na základe textu informácie pripravenej pre Katolícke noviny.

dôkladného medicínskeho a humanitného poznania (oblasť vied a technológií, vrátane hlbšieho štúdia bioetiky) a prehĺbeného poznania viery (oblasť teológie); a tiež praktickému životu modlitby katolíckeho lekára a zdravotníka v dnešnom svete sa venovali plenárne zasadnutia a diskusie prvého pracovného dňa kongresu. Na tento duchovný základ nadviazali témy z okruhu definovania a posilnenia osobnej identity a integrity katolíckeho lekára, vrátane oblasti duševnej a duchovnej, ako nevyhnutných predpokladov jeho úspešného profesionálneho pôsobenia a presvedčivého kresťanského svedectva.

Katolícky lekár a zdravotník dnes zvyčajne pracuje a musí obstať – rovnako po medicínskej, ako aj po morálnej/etickej stránke – v prevažne ne-katolíckom, „odkresťančenom“ prostredí, prípadne v prostrediach nábožensky ľahostajných, či dokonca bojovne ateistických – alebo v kontextoch charakterizovaných rozhodujúcim vplyvom iných náboženstiev (osobitne islam, hinduizmus, budhizmus a iné). Zvláštny problém predstavujú pseudo-religiózne fenomény z okruhu „New Age“, novopohanstva, ako aj mnohé iracionálne, „magické“, „naturálne“, či „ezoterické“ postupy z oblasti tzv. alternatívnej medicíny: zneužívajú ťažkú situáciu, zraniteľnosť a zúfalú dôveru chorého alebo jeho blízkych. Predstavujú v súčasnosti závažný a narastajúci problém.

Katolícky lekár a zdravotnícky pracovník by mal nachádzať väčšiu podporu u svojich kolegov z radov kresťanov – katolíkov, ale aj zo strany predstaviteľov Cirkvi a duchovných osôb. Veľmi potrebná je podpora jeho poslania a povolania modlitbou, zvlášť modlitbou v rodine a v kresťanskom spoločenstve. Osobitne účinná je modlitba chorých a trpiacich.

Ukazuje sa naliehavá potreba intenzívnejšej pastoračnej starostlivosti o zdravotníckych pracovníkov, a to už počas rokov ich lekárskeho alebo zdravotníckeho štúdia. V práci medzi katolíckymi študentmi medicíny a zdravotníckych odborov, vzhľadom na osobitné špecifiká a morálnu náročnosť týchto povolání, je potrebné klásť zvláštny dôraz na vytváranie živých spoločenstiev, formáciu svedomia a poctivé, prehĺbené vzdelávanie v otázkach bioetiky i teológie. Je nevyhnutná osobitná ľudská i duchovná podpora a pomoc lekárom a zdravotníkom v praxi, kde sa dnes kladú veľké nároky na ich vytrvalosť a psychickú i duchovnú odolnosť.

Katolícky lekár a zdravotník dnes často pracuje v prostredí zdravotníctva, ktoré je deformované nespravodlivými zákonmi, prípadne zákonmi vyslovene, niekedy zámerne odporujúcimi kresťanským, osobitne katolíckym morálnym postojom. Nesúhlas s takýmito zákonmi predstavuje pre kresťanského lekára a zdravotníka závažný konflikt vo svedomí. Uplatňovanie práva na výhradu svedomia však nie je ani zďaleka jednoduché, či samozrejmé. V mnohých, dokonca i v pôvodne „kresťanských krajinách“ Európy dochádza k závažným porušeniam tohto základného ľudského práva (sloboda svedomia) a diskriminácii, či k priamemu prenasledovaniu katolíckych lekárov/zdravotníkov.

Svedectvu viery a neohrozenej profesijnej (lekárskej) etiky boli venované konkrétne príspevky z rozličných končín sveta. Pre náš región je osobitne významný prípad popredného poľského gynekológa prof. Bogdana Chazana, ktorého pre odmietnutie vykonania umelého potratu zo strany nemocnice Svätej rodiny vo Varšave a odmietnutie poukázania pacientky do zdravotníckeho zariadenia, ktoré by potrat vykonalo, odvolali z postu riaditeľa tejto nemocnice, hoci nemocnica za jeho viacročného riaditeľského pôsobenia zaznamenala nebývalý, veľmi úspešný rozvoj.

Na kongrese zazneli svedectvá o mimoriadnom nasadení katolíckych lekárov a zdravotníkov v rôznych humanitárnych, medicínskych a zdravotníckych rozvojových projektoch, často realizovaných v tých najchudobnejších, najopustenejších končinách sveta.

Osobitne silné boli aj prednášky a osobné svedectvá venované spojeniu profesijnej, etickej a duchovnej identity v osobe a živote katolíckeho lekára a zdravotníka, pre ktorého neprekonateľným – a zároveň veľmi blízkym životným modelom je Ježiš, najlepší a najláskavejší Lekár všetkých čias. Prihovára sa neustále a osobne všetkým, ktorí ho počúvajú, v hĺbke ich srdca. Lekárom a zdravotníkom zvlášť aj v podobenstve o milosrdnom Samaritánovi, ktorý neváhal zastaviť sa pri ozbíjanom, „neperspektívnom“, zranenom, vlastne umierajúcom človeku svojich čias – a postarať sa o neho pozorne, účinne, obetavo a s bratskou láskou.

Na záver prijali účastníci kongresu stručné uznesenie, ktorého slovenský preklad je osobitne pripojený k tejto informácii.

Prof. MUDr. Jozef Glasa
